

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 22. decembra 2022 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Životné prostredie –
Smernice 80/779/EHS, 85/203/EHS, 96/62/ES, 1999/30/ES a 2008/50/ES – Kvalita ovzdušia –
Limitné hodnoty stanovené pre mikročastice (PM₁₀) a pre oxid dusičitý (NO₂) – Prekročenie –
Plány kvality ovzdušia – Škoda spôsobená jednotlivcovi zhoršením ovzdušia v dôsledku
prekročenia týchto limitných hodnôt – Zodpovednosť dotknutého členského štátu –
Podmienky vzniku tejto zodpovednosti – Požiadavka, aby právna norma Únie, ktorá bola
porušená, mala za cieľ priznať práva poškodeným jednotlivcom – Neexistencia“

Vo veci C-61/21,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Cour administrative d'appel de Versailles (Odvolací správny súd Versailles, Francúzsko) z 29. januára 2021 a doručený Súdnemu dvoru 2. februára 2021, ktorý súvisí s konaním:

JP

proti

Ministre de la Transition écologique,

Premier ministre,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda L. Bay Larsen, predsedovia komôr A. Arabadžiev, A. Prechal, E. Regan a L. S. Rossi, sudcovia M. Ilešič, J.-C. Bonichot, N. Piçarra, I. Jarukaitis, A. Kumin, N. Jääskinen, N. Wahl, J. Passer (spravodajca) a O. Spineanu-Matei,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: V. Giacobbo, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. marca 2022,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– JP, v zastúpení: L. Gimalac, advokát,

* Jazyk konania: francúzština.

- francúzska vláda, v zastúpení: T. Stéhelin a W. Zemamta, splnomocnení zástupcovia,
 - Írsko, v zastúpení: M. Browne, M. Lane a J. Quaney, splnomocnené zástupkyne, za právnej pomoci D. Fennelly, barrister, a S. Kingston, SC,
 - talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci G. Palatiello, avvocato dello Stato,
 - poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna a D. Krawczyk, splnomocnení zástupcovia,
 - holandská vláda, v zastúpení: A. Hanje, splnomocnená zástupkyňa,
 - Európska komisia, v zastúpení: M. Noll-Ehlers a F. Thiran, splnomocnení zástupcovia,
- po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 5. mája 2022,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 13 ods. 1 a článku 23 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES z 21. mája 2008 o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe (Ú. v. EÚ L 152, 2008, s. 1).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi JP a ministre de la Transition écologique (minister pre ekologickú transformáciu, Francúzsko), ako aj Premier ministre (predseda vlády, Francúzsko), ktorý sa týka návrhov JP smerujúcich na jednej strane najmä k zrušeniu implicitného rozhodnutia préfet du Val-d'Oise (prefekt vo Val-d'Oise, Francúzsko) o odmietnutí prijať opatrenia potrebné na vyriešenie zdravotných problémov JP súvisiacich so znečistením ovzdušia, a na druhej strane k náhrade viacerých škôd, zo strany Francúzskej republiky, ktoré JP pripisuje tomuto znečisteniu.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 80/779/EHS

- 3 Článok 3 smernice Rady 80/779/EHS z 15. júla 1980 o limitných hodnotách pre kvalitu ovzdušia a smerných hodnotách oxidu siričitého a rozptýlených častíc (Ú. v. ES L 229, 1980, s. 30; Mim. vyd. 15/001, s. 142) stanovoval:
 - „1. Členské štáty prijímú vhodné opatrenia, aby koncentrácie oxidu siričitého a rozptýlených častíc v ovzduší od 1. apríla 1983 nepresahovali limitné hodnoty uvedené v prílohe I bez toho, aby boli dotknuté nasledujúce ustanovenia.
 2. Ak sa členský štát domnieva, že by koncentrácie oxidu siričitého a rozptýlených častíc v ovzduší po 1. apríli 1983 napriek prijatým opatreniam pravdepodobne v niektorých oblastiach

mohli prekročiť limitné hodnoty uvedené v prílohe I, oznámi to Komisii [Európskych spoločností] pred 1. októbrom 1982.

V rovnakom čase predloží Komisii plány na postupné zlepšenie kvality ovzdušia v týchto oblastiach. Tieto plány, vypracované na základe príslušných informácií o povahe, pôvode a vývoji znečistenia, budú najmä obsahovať opatrenia, ktoré členský štát prijal alebo zamýšľa prijať, ako aj zavedené alebo zamýšľané postupy. Tieto opatrenia a postupy musia zabezpečiť zníženie koncentrácie oxidu siričitého a rozptýlených častíc v ovzduší pod alebo na limitné hodnoty uvedené v prílohe I čo možno najskôr, najneskôr však k 1. aprílu 1993.“

4 Podľa článku 7 ods. 1 a 2 tejto smernice:

„1. Po nadobudnutí účinnosti tejto smernice členské štáty informujú Komisiu o prípadoch, v ktorých boli prekročené limitné hodnoty uvedené v prílohe I, ako aj o nameraných koncentráciách, a to najneskôr do šiestich mesiacov po ukončení (31. marec) ročného referenčného obdobia.

2. Rovnako Komisiu informujú o príčinách takýchto prípadov a o prijatých opatreniach, ktoré zamedzia ich opätovný výskyt, a to najneskôr do jedného roka po ukončení ročného referenčného obdobia.“

5 Príloha I k tejto smernici s názvom „Limitné hodnoty pre oxid siričitý a rozptýlené častice“ stanovovala vo svojej tabuľke B:

„Limitné hodnoty pre rozptýlené častice [merané metódou tmavosti dymu ⁽¹⁾] vyjadrené v [mikrogramoch na meter kubický ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)]

Referenčné obdobie	Limitná hodnota pre rozptýlené častice
Rok	80 (medián denných priemerných hodnôt odmeraných počas roka)
Zima (od 1. októbra do 31. marca)	130 (medián denných priemerných hodnôt odmeraných počas zimy)
Rok (na základe jednotiek meracích období 24 hodinových)	250 ⁽²⁾ (98 percent [98. percentil – <i>neoficiálny preklad</i>] denných priemerných hodnôt odmeraných počas roka)

⁽¹⁾ Výsledky merania čierneho dymu z metódy OECD boli prevedené do gravimetrických jednotiek tak, ako je to popísané OECD (pozri príloha III).

⁽²⁾ Členské štáty musia uskutočniť všetky príslušné kroky na zabezpečenie toho, že táto hodnota nebude prekročená počas najviac troch za sebou nasledujúcich dní. Navyac sa musia členské štáty snažiť o ochranu a zníženie akýchkoľvek takýchto prípadov, v ktorých došlo k prekročeniu.“

Smernica 85/203/EHS

- 6 Článok 3 smernice Rady 85/203/EHS zo 7. marca 1985 o normách kvality ovzdušia pre oxid dusičitý (Ú. v. ES L 87, 1985. s. 1; Mim. vyd. 15/001, s. 239) stanovoval:

„1. Členské štáty prijímú nevyhnutné opatrenia na zaručenie, že od 1. júla 1987 namerané koncentrácie oxidu dusičitého v atmosfére v súlade s prílohou III nebudú vyššie ako limitná hodnota uvedená v prílohe I.

2. Ak však za určitých okolností koncentrácie oxidu dusičitého v atmosfére v určitých oblastiach, napriek prijatým opatreniam, pravdepodobne prekročia limitnú hodnotu v prílohe I po 1. júli 1987, dotknutý členský štát o tom informuje Komisiu pred 1. júlom 1987.

Čo najskôr predložia plány na postupné zlepšovanie kvality ovzdušia v týchto oblastiach Komisii. Tieto plány, zostavené na základe relevantných informácií o prírode, pôvode a vývoji tohto znečistenia, budú konkrétne opisovať prijaté opatrenia alebo tie, ktoré sa majú prijať, a zavedené postupy alebo tie, ktoré sa majú zaviesť, dotknutým členským štátom. Tieto opatrenia a postupy musia viesť k zníženiu koncentrácií oxidu dusičitého v atmosfére v týchto oblastiach na hodnoty nepresahujúce limitnú hodnotu uvedenú v prílohe I čím skôr a najneskôr do 1. januára 1994.“

- 7 Podľa článku 7 odsekov 1 a 2 tejto smernice:

„1. Od 1. júla 1987 členské štáty informujú Komisiu, nie neskôr ako šesť mesiacov po skončení (31. december) ročného referenčného obdobia, o prípadoch, v ktorých limitná hodnota ustanovená v prílohe I bola presiahnutá, a o zaznamenaných koncentráciách.

2. Členské štáty tiež upozornia Komisiu, nie neskôr ako jeden rok po skončení ročného referenčného obdobia, o príčinách týchto prípadov a o opatreniach, ktoré prijali, aby sa im vyhli.“

8 Príloha I k tejto smernici s názvom „Limitná hodnota pre oxid dusičitý“ stanovovala:

„(Limitná hodnota sa vyjadrí v $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Hodnota musí byť štandardizovaná v nasledujúcich podmienkach teploty a tlaku: 293° [kelvins ($^\circ\text{K}$)] a $101,3$ [kilopascal (kPa)])

Referenčné obdobie ⁽¹⁾	Limitná hodnota pre oxid dusičitý
Rok	200
	98. percentil vypočítaný z priemerných hodnôt za hodinu alebo z obdobia menšieho ako hodina zaznamenaných cez rok ⁽²⁾

⁽¹⁾ Ročné referenčné obdobie začína 1. januárom ktoréhokoľvek daného kalendárneho roka a končí sa 31. decembrom.

⁽²⁾ Na zaistenie platnosti výpočtu 98. percentilu musí byť dostupných 75 % možných hodnôt, a pokiaľ je to možné, rovnomerne rozdelených počas príslušného roka na jednotlivých meracích miestach.

V prípade, ak merané hodnoty sú neprítomné na niektorých miestach v obdobiach dlhších ako 10 dní, tak vypočítané percentil musí zahŕňať túto skutočnosť.

Výpočet 98. percentilu na základe zaznamenaných hodnôt počas roka sa vykoná takto: 98. percentil sa musí vypočítať z práve nameraných hodnôt. Namerané hodnoty sa zaokrúhľia na najbližší $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Pre každé miesto sa hodnoty zoradia podľa veľkosti:

$$X_1 \leq X_2 \leq X_3 \leq \dots \leq X_k \leq \dots \leq X_{N-1} \leq X_N$$

98. percentil je hodnota prvku radu k, kde k sa vypočíta z nasledujúcej rovnice:

$$k = (q \times N)$$

kde q sa rovná 0,98 pre 98. percentil a 0,50 pre 50. percentil, N je počet práve nameraných hodnôt.

Hodnota (q x N) sa zaokrúhľuje na najbližšie celé číslo.

Ak meracie zariadenie ešte neumožňuje meranie samostatných hodnôt, ale poskytuje len triedy hodnôt vyšších ako $1 \mu\text{g}/\text{m}^3$, príslušné členské štáty môžu na výpočet použiť interpoláciu za predpokladu, že interpolačná rovnica je schválená Komisiou a triedy hodnôt nie sú vyššie ako $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Toto dočasné zjednodušenie je platné len pre výstroj [zariadenie – *neoficiálny preklad*], ktor[é] sa bežne používa počas obdobia, ktoré nepresahuje životnosť výstroja [zariadenia – *neoficiálny preklad*] a v každom prípade nepresahuje čas 10 rokov od uplatnenia [dátumu uplatňovania – *neoficiálny preklad*] tejto smernice.“

Smernica 96/62/ES

9 Článok 4 smernice Rady 96/62/ES z 27. septembra 1996 o posudzovaní a riadení kvality okolitého ovzdušia (Ú. v. ES L 296, 1996, s. 55; Mim. vyd. 015/003, s. 95) s názvom „Stanovenie limitných hodnôt a výstražných prahov pre okolité ovzdušie“ stanovoval vo svojich odsekoch 1 a 5:

„1. ... Komisia predloží Rade [Európskej únii] návrhy na stanovenie limitných hodnôt a ak to bude vhodné, výstražných prahov...

...

5. Rada v súlade so zmluvou prijme právne predpisy stanovené v odseku 1...“

10 Článok 7 tejto smernice s názvom „Zlepšenie kvality okolitého ovzdušia – Všeobecné požiadavky“ stanovoval:

„1. Členské štáty uskutočnia nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie súladu s limitnými hodnotami.

2. Opatrenia stanovené na dosiahnutie cieľov tejto smernice:

- a) budú brať do úvahy integrovaný prístup na ochranu ovzdušia, vody a pôdy;
- b) nebudú porušovať právne predpisy spoločenstva o ochrane, bezpečnosti a zdraví pracujúcich pri práci;
- c) nebudú mať žiadny podstatne negatívny vplyv na životné prostredie iných členských štátov.

3. Členské štáty zostavia akčné plány označujúce opatrenia, ktoré je potrebné zaviesť v krátkom čase tam, kde je riziko prekročenia limitných hodnôt a/alebo výstražných prahov, s cieľom zníženia tohoto rizika a limitovania trvania takýchto prípadov. Takéto plány môžu, od prípadu k prípadu, ustanoviť opatrenia na kontrolu a tam, kde je to nevyhnutné, prerušenie činností, vrátane premávky motorových vozidiel, ktorá prispieva k prekračovaniu limitných hodnôt.“

11 Článok 8 tejto smernice s názvom „Opatrenia uplatniteľné v zónach, kde je úroveň vyššia ako sú limitné hodnoty“ stanovoval:

„1. Členské štáty zostavia zoznam zón a aglomerácií, v ktorých je úroveň jedného alebo viacerých znečisťujúcich látok vyššia ako limitné hodnoty plus hranica tolerancie.

Tam, kde nebola stanovená hranica tolerancie pre určité znečisťujúce látky pre zóny a aglomerácie, v ktorých úroveň týchto znečisťujúcich látok presahuje limitné hodnoty, sa postupuje rovnakým spôsobom ako v zónach a aglomeráciách uvedených v prvom pododseku a vzťahujú sa na nich odseky 3, 4 a 5.

2. Členské štáty zostavia zoznam zón a aglomerácií, v ktorých sa úroveň jednej alebo viacerých znečisťujúcich látok nachádzajú medzi limitnou hodnotou a limitnou hodnotou plus hranica tolerancie.

3. V zónach a aglomeráciách uvedených v odseku 1 členské štáty prijmu také opatrenia, aby zaistili, že plán alebo program je pripravený alebo vykonaný pre dosiahnutie limitných hodnôt v rámci určeného časového limitu.

Uvedený plán alebo program, ktorý musí byť sprístupnený verejnosti, bude obsahovať prinajmenšom informácie uvedené v prílohe IV.

4. V zónach a aglomeráciách uvedených v odseku 1, kde úroveň jedného alebo viacerých znečisťujúcich látok je vyššia ako limitná hodnota, členské štáty zabezpečia integrovaný plán, ktorý sa vzťahuje na všetky príslušné znečisťujúce látky.

5. Komisia bude pravidelne kontrolovať vykonávanie plánov alebo programov predložených podľa odseku 3 preverovaním ich vývoja a tendencií v znečistení ovzdušia.

6. Keď úroveň znečisťujúcej látky presahuje alebo sa blíži k presiahnutiu limitnej hodnoty plus hranice tolerancie alebo, ako sa môže stať, výstražné prahy v prípade vzniku vážneho znečistenia pochádzajúceho z iného členského štátu, príslušný členský štát situáciu konzultuje s týmto členským štátom so zreteľom na nájdenie východiska. Komisia môže byť na týchto rokovaníach prítomná.“

12 Článok 13 ods. 1 tejto smernice stanovoval:

„Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr do 18 mesiacov od nadobudnutia jej účinnosti s ohľadom na opatrenia vzťahujúce sa k článkom 1 až 4 a 12 a prílohám I, II, III a IV a najneskôr k dátumu, kedy sa uplatnia ustanovenia uvedené v článku 4 ods. 5, s ohľadom na opatrenia, ktoré sa vzťahujú k iným článkom.

...“

Smernica 1999/30/ES

13 Článok 4 smernice Rady 1999/30/ES z 22. apríla 1999 o limitných hodnotách oxidu siričitého, oxidu dusičitého a oxidov dusíka, tuhých znečisťujúcich látok a olova v okolitom ovzduší (Ú. v. ES L 163, 1999, s. 41; Mim. vyd. 015/004, s. 164) s názvom „Oxid dusičitý a oxidy dusíka“ stanovoval vo svojom odseku 1:

„Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, aby koncentrácie oxidu dusičitého a v prípade, že je to aktuálne, oxidov dusíka v okolitom ovzduší posúdené v súlade s článkom 7, neprekročili po určených termínoch limitné hodnoty uvedené v časti I prílohy II.

Hranice tolerancie uvedené v časti I prílohy II budú platiť v súlade s článkom 8 smernice 96/62/ES.“

14 Článok 5 smernice 1999/30 s názvom „Tuhé znečisťujúce látky“ stanovoval vo svojom odseku 1:

„Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, aby koncentrácie PM₁₀ v okolitom ovzduší stanovené v súlade s článkom 7 neprekročili od uvedených termínov limitné hodnoty uvedené v časti I prílohy III.

Hranice tolerancie uvedené v časti I prílohy III budú platiť v súlade s článkom 8 smernice 96/62/ES.“

15 Článok 9 smernice 1999/30 s názvom „Zrušovacie a prechodné opatrenia“ stanovoval:

„1. Smernica [80/779] sa ruší s účinnosťou od 19. júla 2001 okrem jej článkov 1, 2 ods. 1, [článku] 3 ods. 1, [článkov] 9, 15 a 16 a príloh I, IIIb a IV, ktoré sa zrušia s účinnosťou od 1. januára 2005.

...

3. Smernica 85/203/EHS... sa ruší s účinnosťou od 19. júla 2001 okrem jej článku 1 ods. 1 prvá zarážka a ods. 2, [článku] 2 prvá zarážka, [článku] 3 ods. 1, [článkov] 5, 9, 15 a 16... a prílohy I, ktoré sa rušia s účinnosťou od 1. januára 2010.

...“

16 Článok 12 ods. 1 smernice 1999/30 s názvom „Vykonávanie“ stanovoval:

„Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 19. júla 2001. Bezodkladne o tom budú informovať Komisiu.

...“

- 17 Príloha II k tejto smernici s názvom „Limitné hodnoty pre oxid dusičitý (NO₂), oxidy dusíka (NO_x) a výstražné prahy pre oxid dusičitý“ stanovovala:

„I. Limitné hodnoty pre oxid dusičitý a oxidy dusíka

Limitné hodnoty musia byť vyjadrené v µg/m³. Objem musí byť normalizovaný pri teplote 293 °K a tlaku 101,3 kPa.

	Priemerované obdobie	Limitná hodnota	Hranica tolerancie	Dátum, ku ktorému je potrebné splniť limitnú hodnotu
1. Hodinová limitná hodnota pre ochranu ľudského zdravia	1 hodina	200 µg/m ³ NO ₂ nesmie byť prekročená viac ako 18x za kalendárny rok	50 % pri vstupe tejto smernice do platnosti, zníženie od 1. januára 2001 a následne každých ďalších 12 mesiacov rovnakým ročným percentom tak, aby sa 1. januára 2010 dosiahlo 0 %	1. januára 2010
2. Ročná limitná hodnota pre ochranu ľudského zdravia	Kalendárny rok	40 µg/m ³ NO ₂	50 % pri vstupe tejto smernice do platnosti, zníženie od 1. januára 2001 a následne každých ďalších 12 mesiacov rovnakým ročným percentom tak, aby sa od 1. januára 2010 dosiahlo 0 %	1. januára 2010
3. Limitná hodnota pre ochranu rastlinstva	Kalendárny rok	30 µg/m ³ NO _x	žiadna	19. júla 2001

...“

18 Príloha III k tejto smernici s názvom „Limitné hodnoty pre tuhé znečisťujúce látky (PM₁₀)“ stanovovala:

„	Priemerované obdobie	Limitná hodnota	Limit tolerancie	Dátum, ku ktorému je potrebné splniť limitnú hodnotu
FÁZA 1				
1. 24-hodinová limitná hodnota pre ochranu ľudského zdravia	24 hodín	50 µg/m ³ PM ₁₀ nesmie byť prekročená viac ako 35x za kalendárny rok	50 % pri vstupe tejto smernice do platnosti, zníženie od 1. januára 2001 a následne každých 12 mesiacov rovnakým ročným percentom tak, aby sa 1. januára 2005 dosiahlo 0 %	1. januára 2005
2. Ročná limitná hodnota pre ochranu ľudského zdravia	Kalendárny rok	40 µg/m ³ PM ₁₀	20 % pri vstupe tejto smernice do platnosti, zníženie od 1. januára 2001 a následne každých 12 mesiacov rovnakým ročným percentom tak, aby sa 1. januára 2005 dosiahlo 0 %	1. januára 2005
FÁZA 2⁽¹⁾				
1. 24-hodinová limitná hodnota pre ochranu ľudského zdravia	24 hodín	50 µg/m ³ PM ₁₀ nesmie byť prekročená viac ako 7x za kalendárny rok	Odvodí sa od údajov a bude sa rovnáť limitnej hodnote fázy 1	1. januára 2010
2. Ročná limitná hodnota pre ochranu ľudského zdravia	Kalendárny rok	20 µg/m ³ PM ₁₀	50 % 1. januára 2005 so znížením následne každých ďalších 12 mesiacov rovnakým ročným percentom tak, aby sa 1. januára 2010 dosiahlo 0 %	1. januára 2010

(¹) Indikatívne limitné hodnoty sa budú revidovať v zmysle ďalších informácií o účinkoch na zdravie a životné prostredie, technickej dostupnosti a skúsenosti pri uplatňovaní limitných hodnôt vo fáze 1 v členských štátoch.“

Smernica 2008/50

19 Odôvodnenie 2 smernice 2008/50 stanovuje:

„S cieľom chrániť zdravie ľudí a životné prostredie ako celok je mimoriadne dôležité bojovať proti emisiám znečisťujúcich látok zo zdroja a prijímať a vykonávať najúčinnšie opatrenia na znižovanie emisií na miestnej a národnej úrovni, ako aj na úrovni Spoločenstva. Preto by sa malo emisiám škodlivých látok znečisťujúcich ovzdušie zabraňovať, predchádzať im alebo by sa mali znižovať a mali by sa určovať primerané ciele pre kvalitu okolitého ovzdušia, zohľadňujúc pritom príslušné normy, usmernenia a programy Svetovej zdravotníckej organizácie.“

20 Článok 1 smernice 2008/50 s názvom „Predmet úpravy“ stanovuje vo svojich bodoch 1 až 3:

„Táto smernica ustanovuje opatrenia zamerané na:

1. vymedzenie a stanovenie cieľov pre kvalitu okolitého ovzdušia určených na zabránenie, prevenciu alebo zníženie škodlivých vplyvov na zdravie ľudí a životné prostredie ako celok;
2. hodnotenie kvality okolitého ovzdušia v členských štátoch na základe spoločných metód a kritérií;
3. získavanie informácií o kvalite okolitého ovzdušia s cieľom pomáhať boju proti znečisteniu ovzdušia a nepriaznivým vplyvom a monitorovať dlhodobé trendy a zlepšenia vyplývajúce z vnútroštátnych opatrení a opatrení Spoločenstva.“

21 Článok 2 tejto smernice s názvom „Vymedzenie pojmov“ stanovuje vo svojich bodoch 5, 7, 8, 16 až 18 a 24:

„Na účely tejto smernice:

...

5. ‚limitná hodnota‘ je úroveň stanovená na základe vedeckých poznatkov na účely zabránenia, prevencie alebo zníženia škodlivých vplyvov na zdravie ľudí a/alebo životné prostredie ako celok, ktorá sa má dosiahnuť v danom období a po dosiahnutí sa už nemá prekročiť;

...

7. ‚medza tolerancie‘ je percento limitnej hodnoty, o ktoré môže byť táto hodnota prekročená za podmienok ustanovených v tejto smernici;

8. ‚plány kvality ovzdušia‘ sú plány, ktoré stanovujú opatrenia s cieľom dosiahnuť limitné hodnoty alebo cieľové hodnoty;

...

16. ‚zóna‘ je časť územia členského štátu, ktorú tento členský štát vymedzil na účely hodnotenia a riadenia kvality ovzdušia;

17. ‚aglomerácia‘ je zóna, ktorá je konurbáciou s viac ako 250 000 obyvateľmi alebo v ktorej žije 250 000 obyvateľov alebo menej pri danej hustote obyvateľstva na km², ktorú stanovujú členské štáty;

18. ‚PM₁₀‘ sú suspendované častice, ktoré prejdú zariadením so vstupným otvorom definovaným v referenčnej metóde na vzorkovanie a meranie PM₁₀, EN 12341, selektujúcim častice s aerodynamickým priemerom 10 μm s 50 % účinnosťou;

...

24. ‚oxidy dusíka‘ je súčet zmiešavacích pomerov oxidu dusnatého a oxidu dusičitého v jednotke objemu vzduchu (ppbv) vyjadrený v jednotkách hmotnostnej koncentrácie oxidu dusičitého (μg/m³).“

22. Článok 13 smernice 2008/50 s názvom „Limitné hodnoty a výstražné prahy na ochranu zdravia ľudí“ stanovuje vo svojom odseku 1:

„Členské štáty zabezpečia, aby úrovne oxidu siričitého, PM₁₀, olova a oxidu uhoľnatého v okolitom ovzduší neprekročili na území ich zón a aglomerácií limitné hodnoty stanovené v prílohe XI.

Pokiaľ ide o oxid dusičitý a benzén, limitné hodnoty určené v prílohe XI sa nesmú od dátumov v nej stanovených prekročiť.

Dodržiavanie týchto požiadaviek sa vyhodnotí v súlade s prílohou III.

Medze tolerancie stanovené v prílohe XI sa uplatňujú v súlade s článkom 22 ods. 3 a článkom 23 ods. 1“

23. Článok 23 tejto smernice s názvom „Plány kvality ovzdušia“ stanovuje vo svojom odseku 1:

„Ak v daných zónach alebo aglomeráciách prekročia úrovne znečisťujúcich látok v okolitom ovzduší akúkoľvek limitnú hodnotu alebo cieľovú hodnotu vrátane akejkoľvek príslušnej medze tolerancie, zabezpečia členské štáty vypracovanie plánov kvality ovzdušia pre tieto zóny a aglomerácie s cieľom dosiahnuť príslušnú limitnú hodnotu alebo cieľovú hodnotu určenú v prílohách XI a XIV.

V prípade prekročenia týchto limitných hodnôt, pre ktoré už lehota na ich dosiahnutie uplynula, stanovujú plány kvality ovzdušia vhodné opatrenia na to, aby sa obdobie, keď sú hodnoty prekročené, čo najviac skrátilo. Plány kvality ovzdušia môžu dodatočne zahrnúť osobitné opatrenia zamerané na ochranu citlivých skupín obyvateľstva vrátane detí.

Uvedené plány kvality ovzdušia obsahujú minimálne informácie uvedené v oddiele A prílohy XV a môžu zahrnúť opatrenia podľa článku 24. Tieto plány sa bezodkladne oznámia Komisii, najneskôr však dva roky po skončení roku, v ktorom sa zistilo prvé prekročenie.

Ak sa plány kvality ovzdušia musia pripraviť alebo vykonávať pre niekoľko znečisťujúcich látok, členské štáty podľa potreby pripravujú a vykonávajú integrované plány kvality ovzdušia týkajúce sa všetkých dotknutých znečisťujúcich látok.“

24. Článok 31 tejto smernice s názvom „Zrušujúce a prechodné ustanovenia“ stanovuje vo svojom odseku 1:

„Smernice 96/62/ES, 1999/30/ES... sa zrušujú od 11. júna 2010 bez toho, aby boli dotknuté povinnosti členských štátov týkajúce sa lehôt na transpozíciu alebo uplatňovanie týchto smerníc.

...“

25 Článok 33 smernice 2008/50 s názvom „Transpozícia“ stanovuje vo svojom odseku 1:

„Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr do 11. júna 2010. Bezodkladne oznámia Komisii znenie týchto ustanovení.

...“

26 Článok 34 tejto smernice s názvom „Nadobudnutie účinnosti“ znie:

„Táto smernica nadobúda účinnosť dňom jej uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*.“

27 Príloha XI k tejto smernici s názvom „Limitné hodnoty na ochranu zdravia ľudí“ stanovuje:

....

B. Limitné hodnoty

Priemerované obdobie	Limitná hodnota	Medza tolerancie	Dátum, ku ktorému sa má limitná hodnota dosiahnuť
...			
Oxid dusičitý			
1 hodina	200 µg/m ³ sa nesmie prekročiť viac ako 18-krát za kalendárny rok	50 % k 19. júlu 1999 so znížením k 1. januáru 2001 a potom každých 12 mesiacov rovnakým ročným percentom až k hodnote 0 % k 1. januáru 2010	1. január 2010
Kalendárny rok	40 µg/m ³	50 % k 19. júlu 1999 so znížením k 1. januáru 2001 a potom každých 12 mesiacov rovnakým ročným percentom až k hodnote 0 % k 1. januáru 2010	1. január 2010
...			
PM ₁₀			
1 deň	50 µg/m ³ sa nesmie prekročiť viac ako 35-krát za kalendárny rok	50 %	– ⁽¹⁾
Kalendárny rok	40 µg/m ³	20 %	– ⁽¹⁾
⁽¹⁾ Účinné od 1. januára 2005.			
...“			

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 28 JP navrhoval pred Tribunal administratif de Cergy-Pontoise (Správny súd Cergy-Pontoise, Francúzsko) na jednej strane najmä zrušiť implicitné rozhodnutie, ktorým préfet du Val-d'Oise (prefekt departamentu Val-d'Oise), ktorý je súčasťou aglomerácie Paríža (Francúzsko), odmietol prijať opatrenia potrebné na vyriešenie jeho zdravotných problémov súvisiacich so znečistením ovzdušia v tejto aglomerácii, ktoré začali v roku 2003, a na druhej strane uložiť Francúzskej republike povinnosť nahradiť viaceré škody, ktoré mu boli spôsobené v dôsledku tohto znečistenia a ktoré ohodnotil na sumu vo výške 21 miliónov eur.
- 29 JP najmä žiada náhradu škody súvisiacej so zhoršením jeho zdravotného stavu v dôsledku zhoršenia kvality okolitého ovzdušia v aglomerácii Paríža, kde má bydlisko. Toto zhoršenie je dôsledkom porušenia povinností zo strany francúzskych orgánov, ktoré im vyplývajú zo smernice 2008/50.
- 30 Rozsudkom z 12. decembra 2017 Tribunal administratif de Cergy-Pontoise (Správny súd Cergy-Pontoise) zamietol tieto návrhy JP v celom rozsahu v podstate z dôvodu, že články 13 a 23 smernice 2008/50 nepriznávajú jednotlivcom žiadne právo na náhradu prípadnej škody utrpenej z dôvodu zhoršenia kvality ovzdušia.
- 31 Návrhom z 25. apríla 2018 podal JP proti tomuto rozsudku odvolanie na Cour administrative d'appel de Versailles (Odvolací správny súd Versailles).
- 32 Ministre de la Transition écologique (minister pre ekologickú transformáciu) zamietol toto odvolanie.
- 33 Cour administrative d'appel de Versailles (Odvolací správny súd Versailles) za týchto podmienok rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Majú sa uplatniteľné pravidlá práva Európskej únie vyplývajúce z článku 13 ods. 1 a článku 23 ods. 1 smernice 2008/50 vykladať v tom zmysle, že v prípade dostatočne závažného porušenia povinností vyplývajúcich z týchto ustanovení zo strany členského štátu Európskej únie zakladajú právo jednotlivcov získať od predmetného členského štátu náhradu za poškodenie ich zdravia, ktoré je v priamej a určitej príčinnej súvislosti so zhoršením kvality ovzdušia?
2. Za predpokladu, že vyššie uvedené ustanovenia môžu skutočne zakladať toto právo na náhradu za poškodenie zdravia, za akých podmienok môže toto právo vzniknúť, najmä s ohľadom na okamih, ku ktorému má byť posúdená existencia nesplnenia povinnosti, za ktorú zodpovedá predmetný členský štát?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 34 Podľa ustálenej judikatúry v rámci postupu spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom zavedeného článkom 267 ZFEÚ prináleží Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď, ktorá mu umožní rozhodnúť prejednávaný spor. Z tohto pohľadu Súdnemu dvoru prináleží v prípade potreby preformulovať otázky, ktoré sú mu položené. Súdny dvor môže navyše vziať do úvahy aj ustanovenia práva Únie, na ktoré sa vnútroštátny súd v znení

svojej otázky neodvolával (rozsudok z 15. júla 2021, Ministrstvo za obrambo, C-742/19, EU:C:2021:597, bod 31). Okolnosť, že vnútroštátny súd po formálnej stránke položil prejudiciálnu otázku s odkazom na určité ustanovenia práva Únie, totiž nebráni tomu, aby Súdny dvor poskytol tomuto súdu všetky prvky výkladu, ktoré môžu byť užitočné na rozhodnutie veci, ktorú prejednáva, či už na ne v texte svojich otázok odkázal, alebo nie. Súdnemu dvoru v tejto súvislosti prináleží, aby zo všetkých informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, a najmä z odôvodnenia jeho návrhu na začatie prejudiciálneho konania, vybral tie prvky práva Únie, ktoré si vyžadujú výklad so zreteľom na predmet sporu (rozsudok z 22. júna 2022, Volvo a DAF Trucks, C-267/20, EU:C:2022:494, bod 28).

- 35 Pokiaľ ide o prejednávanú vec, z odpovede vnútroštátneho súdu na žiadosť o informácie, ktorú mu zaslal Súdny dvor, vyplýva, že odvolateľ vo veci samej žiada o náhradu škôd, ktoré mu boli spôsobené prekročením limitných hodnôt koncentrácie NO₂ a PM₁₀ stanovených v prílohe XI k smernici 2008/50, ktoré malo následky na jeho zdravotný stav od roku 2003.
- 36 Treba uviesť, že podľa článku 33 ods. 1 a článku 34 smernice 2008/50 táto smernica nadobudla účinnosť dňom jej uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*, a to 11. júna 2008, a uložila členským štátom povinnosť uviesť do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 11. júna 2010. Okrem toho z prílohy XI k tejto smernici vyplýva, že dátumy, ku ktorým majú byť limitné hodnoty dodržané, boli 1. január 2005 pre PM₁₀ a 1. január 2010 pre NO₂.
- 37 V súlade s článkom 31 ods. 1 smernice 2008/50 táto smernica nahradila od 11. júna 2010 najmä smernice 96/62 a 1999/30.
- 38 Smernica 96/62 nadobudla účinnosť 21. novembra 1996. Táto smernica vo svojom článku 7 a v súlade s jej článkom 13 ods. 1 v spojení s článkom 12 ods. 1 smernice 1999/30 stanovovala od 19. júla 2001 analogické požiadavky, ako sú tie, ktoré vyplývajú z článku 13 ods. 1 a článku 23 ods. 1 smernice 2008/50. Smernica 96/62 však nestanovovala limitné hodnoty koncentrácie znečisťujúcich látok v okolitom ovzduší. V súlade s článkom 4 ods. 5 tejto smernice tieto limitné hodnoty boli stanovené smernicou 1999/30. Dátumy, ku ktorým mali byť limitné hodnoty stanovené v prílohách II a III k tejto poslednej uvedenej smernici dodržané, v súlade s jej článkom 4 ods. 1 a článkom 5 ods. 1, boli určené na 1. január 2005 pre PM₁₀ a na 1. január 2010 pre NO₂.
- 39 Pred týmito dátumami, ako vyplýva z článku 9 ods. 1 a 3 smernice 1999/30, boli uplatniteľnými limitnými hodnotami, s výhradou požiadaviek vyplývajúcich z článku 8 ods. 3 a 4 smernice 96/62, tie hodnoty, ktoré boli stanovené v prílohe I k tabuľke B smernice 80/779 pre PM₁₀ a v prílohe I k smernici 85/203 pre NO₂, pričom ide o prílohy, na ktoré odkazovali články 3 týchto dvoch posledných uvedených smerníc.
- 40 Okrem toho v rozsahu, v akom podľa informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom odvolateľ vo veci samej žiada o náhradu škôd, ktoré mu boli údajne spôsobené prekročením limitných hodnôt koncentrácie NO₂ a PM₁₀, škôd, „ktoré začali v roku 2003“, nie je vylúčené, že články 7 smerníc 80/779 a 85/203, ktoré boli zrušené, ako vyplýva aj z článku 9 ods. 1 a 3 smernice 1999/30, od 19. júla 2001, budú tiež relevantné na účely rozhodnutia v spore vo veci samej.
- 41 Vzhľadom na obdobie, na ktoré vnútroštátny súd takto odkázal v týchto informáciách, treba teda vziať do úvahy nielen relevantné ustanovenia smernice 2008/50, ale tiež relevantné ustanovenia smerníc 96/62, 1999/30, 80/779 a 85/203.

- 42 Z tohto dôvodu vzhľadom na judikatúru pripomenutú v bode 34 tohto rozsudku sa treba domnievať, že vnútroštátny súd sa svojou prvou prejudiciálnou otázkou pýta, či sa článok 13 ods. 1 a článok 23 ods. 1 smernice 2008/50, články 7 a 8 smernice 96/62, článok 4 ods. 1 a článok 5 ods. 1 smernice 1999/30, ako aj články 3 a 7 smerníc 80/779 a 85/203 majú vykladať v tom zmysle, že ich cieľom je priznať jednotlivcom individuálne práva, na základe ktorých im vznikne nárok na náhradu škody voči členskému štátu na základe zásady zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré je mu pripísateľné.
- 43 Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora v tejto súvislosti vyplýva, že zásada zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré je mu pripísateľné, je súčasťou systému Zmlúv, na ktorých je Únia založená (rozsudok z 18. januára 2022, Thelen Technopark Berlin, C-261/20, EU:C:2022:33, bod 42 a citovaná judikatúra). Táto zásada platí pre každý prípad porušenia práva Únie členským štátom, a to bez ohľadu na orgán verejnej moci, ktorý je pôvodcom tohto porušenia (rozsudok z 19. decembra 2019, Deutsche Umwelthilfe, C-752/18, EU:C:2019:1114, bod 55 a citovaná judikatúra).
- 44 Súdny dvor opakovane rozhodol, že pokiaľ ide o podmienky vzniku tejto zodpovednosti, poškodení jednotlivci majú právo na náhradu, keď sú splnené tri podmienky, t. j. že porušená právna norma Únie má za cieľ priznať jednotlivcom práva, porušenie tejto normy je dostatočne závažné a medzi týmto porušením a škodou spôsobenou jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť [rozsudok z 28. júna 2022, Komisia/Španielsko (Porušenie práva Únie zákonodarcom), C-278/20, EU:C:2022:503, bod 31 a citovaná judikatúra].
- 45 Vyplýva z toho, že iba porušenie právnej normy Únie, ktorá má za cieľ priznať práva jednotlivcom, môže v súlade s prvou z troch vyššie uvedených podmienok viesť ku vzniku zodpovednosti štátu za škodu.
- 46 Podľa ustálenej judikatúry tieto práva vznikajú nielen vtedy, keď ich výslovne uvádzajú ustanovenia práva Únie, ale aj z dôvodu pozitívnych či negatívnych povinností, ktoré tieto ustanovenia riadne vymedzeným spôsobom ukladajú tak jednotlivcom, ako aj členským štátom alebo inštitúciám Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 5. februára 1963, van Gend & Loos, 26/62, EU:C:1963:1, s. 23; z 19. novembra 1991, Francovich a i., C-6/90 a C-9/90, EU:C:1991:428, bod 31; z 20. septembra 2001, Courage a Crehan, C-453/99, EU:C:2001:465, bod 19, ako aj z 11. novembra 2021, Stichting Cartel Compensation a Equilib Netherlands, C-819/19, EU:C:2021:904, bod 47).
- 47 Porušenie týchto pozitívnych alebo negatívnych povinností členským štátom môže brániť dotknutým jednotlivcom vo výkone práv, ktoré im boli implicitne priznané v zmysle relevantných ustanovení práva Únie a ktorých sa môžu domáhať na vnútroštátnej úrovni, a tým zmeniť právne postavenie, ktoré majú tieto ustanovenia vytvoriť pre týchto jednotlivcov [pozri v tomto zmysle rozsudky zo 4. októbra 2018, Kantarev, C-571/16, EU:C:2018:807, body 103 a 104, ako aj z 10. decembra 2020, Euromin Holdings (Cyprus), C-735/19, EU:C:2020:1014, bod 90]. To je dôvod, pre ktorý plná účinnosť týchto noriem práva Únie a ochrana práv, ktoré tieto normy majú za cieľ priznať, vyžadujú, aby jednotlivci mali možnosť získať náhradu škody (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. novembra 1991, Francovich a i., C-6/90 a C-9/90, EU:C:1991:428, body 33 a 34), a to nezávisle od otázky, či dotknuté ustanovenia majú priamy účinok, keďže to nie je nevyhnutné (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. marca 1996, Brasserie du pêcheur a Factortame, C-46/93 a C-48/93, EU:C:1996:79, body 18 až 22), ani samo osebe

dostatočné (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júna 2015, *Berlington Hungary a i.*, C-98/14, EU:C:2015:386, body 108 a 109) na účely splnenia prvej z troch podmienok pripomenutých v bode 44 tohto rozsudku.

- 48 Pokiaľ ide o prejednávajúcu vec, smernice 2008/50, 96/62, 1999/30, 80/779 a 85/203 ukladajú členským štátom na jednej strane v podstate povinnosť zabezpečiť, aby úrovne najmä PM₁₀ a NO₂ neprekročili na ich príslušných územiach a od určitých dátumov limitné hodnoty stanovené týmito smernicami, a na druhej strane, pokiaľ napriek tomu dôjde k prekročeniu týchto limitných hodnôt, povinnosť prijať vhodné opatrenia na nápravu týchto prekročení, najmä v rámci plánov kvality ovzdušia.
- 49 Pokiaľ ide o prvú povinnosť, treba uviesť, že limitné hodnoty uvádzajú presnú koncentráciu vyjadrenú v µg/m³ a prihliadajúcu prípadne na medze tolerancie dotknutej znečisťujúcej látky v okolitom ovzduší, ktorej prekročeniu majú členské štáty zabrániť vo všetkých svojich zónach a aglomeráciách.
- 50 Pokiaľ ide o druhú povinnosť, Súdny dvor rozhodol vo vzťahu k smernici 2008/50, že z článku 23 ods. 1 tejto smernice vyplýva, že hoci členské štáty disponujú určitým rozhodovacím priestorom na určenie opatrení, ktoré je potrebné prijať, tieto opatrenia musia v každom prípade umožniť, aby sa obdobie, keď sú limitné hodnoty pre dotknutú znečisťujúcu látku prekročené, čo najviac skrátilo [rozsudok z 10. novembra 2020, *Komisia/Taliansko (Limitné hodnoty – PM10)*, C-644/18, EU:C:2020:895, bod 136].
- 51 Okrem toho je pravda, že Súdny dvor sa domnieval, že článok 7 ods. 3 smernice 96/62, ktorý stanovuje analogickú povinnosť, ako je povinnosť uvedená v článku 23 ods. 1 smernice 2008/50, neukladal členským štátom povinnosť prijať opatrenia na zabezpečenie toho, aby nedošlo k žiadnemu prekročeniu, ale iba prijať opatrenia, ktoré sú spôsobilé znížiť riziko prekročenia, ako aj jeho trvanie na minimum, berúc pritom do úvahy všetky okolnosti vyplývajúce z daného času a dotknutých záujmov. Uviedol však tiež, že toto ustanovenie obsahovalo obmedzenia výkonu tejto voľnej úvahy, ktorých sa možno dovoľávať pred vnútroštátnymi súdmi, pokiaľ ide o primeranosť opatrení, ktoré musí akčný plán obsahovať vzhľadom na cieľ zníženia rizika prekročenia a obmedzenia jeho trvania, berúc do úvahy rovnováhu, ktorá sa musí medzi týmto cieľom a rôznymi dotknutými verejnými a súkromnými záujmami zabezpečiť (pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. júla 2008, *Janecek*, C-237/07, EU:C:2008:447, body 44 až 46).
- 52 Rovnaký výklad sa v podstate uplatní, aj pokiaľ ide o povinnosti vyplývajúce z článku 8 ods. 3 a 4 smernice 96/62.
- 53 Pokiaľ ide o články 7 smerníc 80/779 a 85/203, treba uviesť, že v prípade prekročení limitných hodnôt ukladali členským štátom povinnosť prijať opatrenia, ktoré „zamedzia ich opätovný výskyt“, a opatrenia, „aby sa vyhlí“ týmto prípadom.
- 54 Je pravda, že z toho vyplýva, že článok 13 ods. 1 a článok 23 ods. 1 smernice 2008/50 stanovujú, rovnako ako analogické ustanovenia smerníc 96/62, 1999/30, 80/779 a 85/203, dosť jasné a presné povinnosti, pokiaľ ide o výsledok, ktorý majú členské štáty zabezpečiť.
- 55 Tieto povinnosti však sledujú, ako vyplýva z článkov 1 smerníc uvedených v predchádzajúcom bode a najmä z odôvodnenia 2 smernice 2008/50, všeobecný cieľ ochrany zdravia ľudí a životného prostredia ako celku.

- 56 Preto okrem skutočnosti, že dotknuté ustanovenia smernice 2008/50 a smerníc, ktoré jej predchádzali, neobsahujú žiadne výslovné priznanie práv jednotlivcom v tomto smere, povinnosti uvedené v týchto ustanoveniach na účely vyššie uvedeného všeobecného cieľa neumožňujú dospieť k záveru, že jednotlivcom alebo kategóriám jednotlivcov by boli v tomto prípade dôsledkom uvedených povinností implicitne priznané individuálne práva, ktorých porušenie by mohlo viesť ku vzniku zodpovednosti členského štátu za škodu spôsobenú jednotlivcom.
- 57 Z vyššie uvedeného vyplýva, že prvá z troch podmienok pripomenutých v bode 44 tohto rozsudku, podmienok, ktoré sú kumulatívne, nie je splnená.
- 58 Okolnosť, že v prípade, keď členský štát nezabezpečil dodržanie limitných hodnôt uvedených v článku 13 ods. 1 smernice 2008/50 a analogických ustanoveniach skorších smerníc, dotknutí jednotlivci musia mať možnosť dosiahnuť od vnútroštátnych orgánov, a to prípadne aj prostredníctvom žaloby na príslušnom súde, prijatie opatrení v súlade s týmito smernicami (pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. novembra 2014, ClientEarth, C-404/13, EU:C:2014:2382, bod 56 a citovanú judikatúru, ako aj z 19. decembra 2019, Deutsche Umwelthilfe, C-752/18, EU:C:2019:1114, bod 56), nemôže zmeniť toto konštatovanie.
- 59 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že pokiaľ ide o článok 7 ods. 3 smernice 96/62, Súdny dvor uviedol, že fyzické alebo právnické osoby, ktorých sa riziko prekročenia limitných hodnôt alebo výstražných prahov priamo týka, musia mať možnosť vymôcť od príslušných orgánov, a to prípadne aj prostredníctvom žaloby na príslušnom súde, aby bol akčný plán vypracovaný, ak existuje takéto riziko (rozsudok z 25. júla 2008, Janecek, C-237/07, EU:C:2008:447, bod 39).
- 60 Rovnako, pokiaľ ide o článok 23 ods. 1 druhý pododsek smernice 2008/50, Súdny dvor rozhodol, že fyzické alebo právnické osoby, ktorých sa riziko prekročenia limitných hodnôt po 1. januári 2010 priamo týka, musia mať možnosť vymôcť od vnútroštátnych orgánov, a to prípadne aj prostredníctvom žaloby na príslušnom súde, aby bol vypracovaný plán kvality ovzdušia v súlade s týmto článkom 23 ods. 1 druhým pododsekom, ak členský štát nezabezpečil splnenie požiadaviek vyplývajúcich z článku 13 ods. 1 druhého pododseku tejto smernice a zároveň nepožiadaval o predĺženie lehoty za podmienok stanovených v jej článku 22 (rozsudok z 19. novembra 2014, ClientEarth, C-404/13, EU:C:2014:2382, bod 56).
- 61 V súlade s tým, čo je uvedené v bodoch 52 a 53 tohto rozsudku, sa tento výklad uplatní, aj pokiaľ ide o účinné uplatňovanie článkov 7 smerníc 80/779 a 85/203, ako aj článku 8 ods. 3 a 4 smernice 96/62.
- 62 Možnosť takto uznaná judikatúrou Súdneho dvora, ktorá vyplýva predovšetkým zo zásady účinnosti práva Únie, ku ktorej môžu dotknutí jednotlivci prispieť začatím správnych alebo súdnych konaní z dôvodu ich osobitnej situácie, však neznamená, že povinnosti vyplývajúce z článku 13 ods. 1 a článku 23 ods. 1 smernice 2008/50, ako aj z analogických ustanovení predchádzajúcich smerníc, mali za cieľ priznať dotknutým osobám individuálne práva v zmysle prvej z troch podmienok pripomenutých v bode 44 tohto rozsudku, a že porušenie týchto povinností môže v dôsledku toho zmeniť právne postavenie, ktoré mali tieto ustanovenia vytvoriť pre týchto jednotlivcov.
- 63 Treba dodať, že záver uvedený v bode 57 tohto rozsudku nevyklučuje, že zodpovednosť štátu môže vzniknúť za menej reštriktívnych podmienok na základe vnútroštátneho práva [rozsudok z 28. júna 2022, Komisia/Španielsko (Porušenie práva Únie zákonodarcom), C-278/20,

EU:C:2022:503, bod 32 a citovaná judikatúra] a že z tohto titulu možno prípadne prihladiť na porušenie povinností vyplývajúcich z článku 13 ods. 1 a článku 23 ods. 1 smernice 2008/50, ako aj z ďalších ustanovení práva Únie uvedených v bode 42 tohto rozsudku ako na skutočnosť, ktorá môže byť relevantná na účely vzniku zodpovednosti orgánov verejnej moci na inom základe, ako je právo Únie.

- 64 Tento záver tiež nevylučuje, aby súdy dotknutého členského štátu prípadne vydali súdne príkazy spolu s penále sledujúce zabezpečenie dodržiavania povinností týmto štátom vyplývajúcich z článku 13 ods. 1 a článku 23 ods. 1 smernice 2008/50 a z analogických ustanovení predchádzajúcich smerníc, ako sú súdne príkazy spojené s penále, ktoré vo viacerých nedávnych rozsudkoch vyhlásila Conseil d'État (Štátna rada, Francúzsko).
- 65 S prihladením na všetky vyššie uvedené dôvody treba na prvú otázku odpovedať tak, že články 3 a 7 smernice 80/779, články 3 a 7 smernice 85/203, články 7 a 8 smernice 96/62, článok 4 ods. 1 a článok 5 ods. 1 smernice 1999/30, ako aj článok 13 ods. 1 a článok 23 ods. 1 smernice 2008/50 sa majú vykladať v tom zmysle, že nemajú za cieľ priznať jednotlivcom individuálne práva, ktoré by mohli založiť ich nárok na náhradu škody voči členskému štátu na základe zásady zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré je mu pripísateľné.

O druhej otázke

- 66 Vzhľadom na odpoveď poskytnutú na prvú otázku nie je potrebné odpovedať na druhú otázku.

O trovách

- 67 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Články 3 a 7 smernice Rady 80/779/EHS z 15. júla 1980 o limitných hodnotách pre kvalitu ovzdušia a smerných hodnotách oxidu siričitého a rozptýlených častíc, články 3 a 7 smernice Rady 85/203/EHS zo 7. marca 1985 o normách kvality ovzdušia pre oxid dusičitý, články 7 a 8 smernice Rady 96/62/ES z 27. septembra 1996 o posudzovaní a riadení kvality okolitého ovzdušia, článok 4 ods. 1 a článok 5 ods. 1 smernice Rady 1999/30/ES z 22. apríla 1999 o limitných hodnotách oxidu siričitého, oxidu dusičitého a oxidov dusíka, tuhých znečisťujúcich látok a olova v okolitom ovzduší, ako aj článok 13 ods. 1 a článok 23 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES z 21. mája 2008 o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe

sa majú vykladať v tom zmysle, že:

nemajú za cieľ priznať jednotlivcom individuálne práva, ktoré by mohli založiť ich nárok na náhradu škody voči členskému štátu na základe zásady zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré je mu pripísateľné.

Podpisy